

Türkiye'de bilgi ve belge merkezlerinin durumu

● Rifat N. BALI

1980'li yıllardan başlamak üzere Türkiye'de bir yayın patlaması olduğu herkesin malumudur. Bu özellikler derinler arasında yaşanmış, daha sonra gazetelerin yayıncılığı ve sayılarında da ayon patlaması görüldü. En nihayet son birkaç yıldan beri kitap yayıncılığında da benzer bir şekilde sayısal ve çeşitlilik açıklarından ciddi artışlar görüldü.

Tim bu gelişmeler son derece sevindirici olsa da hiçbir zaman göz önünde bulundurulmayan bir nokta bu baskın artışların derinlemeleri, endekslemeleri ve belgelendirilmesi konusunda kosa bir sınırdır sınırlanmalarını inkâr edilemeyecektir.

Meselenin bu tarafa başta kitaphaneler olmak üzere bilgi ve belgelere derinleşen ve tanımlı eden tüm sivil teşkilatları ilgilendirmektedir. Ancak maalesef bu yayın patlaması karşısında devlet kütüphaneleri ve gerekse özel kuruluşlar son derece geri kalması durumu olup, derinleşen ve tanımlı işleri son derece yavaş yürütmektedir. Devlet kütüphaneleri alanında hiçbir yayın yürütmesinin büyük bakiye nedeni vardır ve bu nedenle en başında kütüphanelere tabii olan personelin yeterliliği ve merkezleştiği yönündedir.

Okur talebi karşılanamıyor

Bu durum karşısında tüm kütüphaneler eldeki dar personeli imkânlarıyla çıkararak gelen yayıncı göstermelikler ancak okur talebini zor karşılamaktadır. Arın yayın sayıya derleme, ciltleme, ve kataloglama

konularında oldukça bir şekilde çalışan personelin üzerinde artan orandaki yükün ve baskın artan miktarda değişiklik, ancak kapsam odaklılarla yürütülen bir çalışmaları rağmen

derleme ve kataloglama işlerini güncelleme en az bir yıl sürmektedir. Araştırma yapmaya kalkışın veya sürekli araştırma veya sürekli araştırma veya sürekli araştırma veya sürekli araştırma

Araştırma yapmaya kalkışın veya sürekli araştırma veya sürekli araştırma veya sürekli araştırma

Araştırmacıların vakitlerinin büyük bir kısmı bu tür işlemler ve bir nevi belge dedektifliği yapmak şeklinde geçmektedir. Ayrıca herhangi bir konuya gazete koleksiyonlarından arayan araştırmacılar emsallerinin önemli bir kısmını bel ve net ayrılan içinde gazete koleksiyonları arasında geçirmektedir ve derinler arasında da bu tür işlemler hâricindedirler.

Halbuki başta Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere Batı ülkelerinde gazete ve dergi koleksiyonları tanımlı nitelikte ve endekslenmiş bir şekilde okurlara hizmetine sunulmaktadır. The New York Times ve belli başlı diğer gazeteler günümüzde yüzüyle önce çıkarılmış olup, ilk karışık yitilmeden itibaren günümüzde dek tüm yılın birçoğu kosa gör (kişi adları, olaylar, vb.) endekslenmişler ve okurlar hizmetine sunulmaktadır. Keza aynı bilgiler bilgisayar ortamında da mevcut olup bir

CD-ROM'da bir veya birkaç yıl sığdırılarak olup analitik kelime vermek suretiyle anında bu bilgilere ulaşılmaktadır. Teknolojiler faydalanarak yapılan tüm bu derleme

— çalışmaları özellikle araştırmacıların işlerini son derece kolaylaştırırken ve araştırmacılar daha az zamanda daha çok bilgi derleyip

daha derinleşen, daha geniş ve daha çok sayıda dergin araştırmaya imkân vermektedirler. Ülkemizde gelince bu tür çalışmalar özellikle gazete ve süreli yayınlar konusunda çok derinleşen düzeydedir. Milli Kütüphane'nin başlatmış olduğu seçilmiş gazete yazıları bibliyografyası tüm yazıları ve tüm gazeteleri kapsamakta ve günümüzde dek güncellenmektedir. Gazete yöneticileri promosyon ve alıncı işi harcadıkları tribünlarıyla liradan onları birinci kendi gazetelerinin kataloglamasına ve endekslenmesine önemle çalışıyorlar, gazetelerinin elviki koleksiyonları mikrofilm ve/veya fotoçopi yoluyla

tanımlanma yönüne gitmektedirler.

Yayın katalogları yetersiz

Halten tüm Türkiye kütüphanelerinde bulunan kitapların ve süreli yayınların envanterini kapsayan derli toplu bir bilesik katalog mevcut değildir, bu konuda Milli Kütüphane

tanımlanma başlatılan çalışmaları çok geniş ve yavaş yürütmektedir. Aynı durum bibliyografyalar için de geçerlidir. Türkiye kitap ve makaleler

bibliyografyası yayımlanmış günümüze birkaç yıl içinde takip etmek ve tüm yayınları özellikle makaleler bibliyografyası kapsamamaktadır.

Türkiye'de yürütülürken olan derleme yayınları

öngörüldüğü maddi müayyeden günümüze kullanılmasına göre son derece anlamlı çalışmalarından ötürü Derleme Madirliği'ne verilmiş ve dolayısıyla Milli Kütüphane'ye girmeyen yayınların bir yıl içinde basılan tüm yayımları toplama onları yüzde elli civarındadır. Türkiye'de basılmış özetlerimize rağmen yurt dışında bulunan ve Türkiye'de mevcudu bulamayan bazı gazetelerin koleksiyonları mikrofilm yoluyla Türkiye'ye kazandırılmaları konusunda herhangi bir ciddi teşebbüs de maalesef yoktur.

Türkiye'de geçerli olan popüler kültür ve popüler araştırmalar yetersiz gençlik kültürüne ve ciddi araştırmalara bırakacaktır.

'Aydınlık Türkiye' ancak araştırılan Türkiye ile mümkün

Ancak herhalde burada esas sorulanın gerçek sonuçlar karşısında Modernizm ve tüketimci kültürün karşısına çıkılması Türkiye'de bieleyle ve toplama uzan ve mecaliyle çalışmalar gerçekleştirilen ciddi araştırmalar araştırılıyor mu, yoksa "mesaj" çağında Türkiye'nin ihtiyacı olan sadece TV kanalları ve dergi sayfaları sınırları ve çoğu zaman ciddi araştırmalarından başka sonuçları edemeyen yapılmış sadece yüzeysel çalışmalar ve derinleşen olan "konuşma ortamı araştırmaya yararlı" a mı ihtiyacı vardır? İkinci önemli soru da Türkiye'de bieleyle ve toplama uzan ve mecaliyle gerçekleri kendiliğinden ciddi, nesnel ve derinleşen bir şekilde derinleşen araştırmaları ayrı ediyorlar mı? Bu tür araştırmaların sonuçlarını baştan bilenecekleri miktarda olmaktadır göre bu tür ciddi ve nesnel araştırmaların ortaya çıkması olan sonuçlar ne olursa olsun, bu sonuçları öfkeli, hayran ve duygusal bir şekilde tepki göstermeden bir çalışmalarıyla ilgili olup Türk toplamlarının seçtiği en iyi olmaları açısından gerçekleştirilen bir şekilde bu sonuçları tanıtmaya hazır mıdır? Bu sorulara verilecek cevapların merfii olmaları halinde zihinselimiz kelleçlemeden tabii olarak da yukarıya çalışmaları ve beşimimiz ödemesi olan "aydınlık Türkiye" ve alıncıya çalışmaları ile emelidir.

